

se s tem znatno okrajšala in Angleži, ki imajo trdnjavo Gibraltar, bi francoskim ladijam ne mogli zapirati pota iz Atlantskega v Sredozemsko morje, kar bi se sedaj ob vojski utegnilo prigoditi.

Kmetijstvo.

Prisilno zavarovanje.

Novi trgovski minister grof Wurmbbrand je kaj čuden mož. Iz mnogih njegovih govorov bi bili mogli posneti, da je za večjo deželno avtonomijo, ali mož sedi vendar mej centralisti. Pa tudi v narodnogospodarskih vprašanjih ima jako zmedene pojme. On je načelno za podržavljenje železnic, ali to ga nikakor ne ovira, da ne bi dajal koncesij zasebnim železniškim družbam. Tudi v načrtu novega obrtnega zakona bodo pomešani ravno nasprotni nazori, na jedni strani se bode hotel varovati obrt, na drugi se pa bode svobodni konkurenci odpirala na stežaj vrata.

V državnem zboru je grof Wurmbbrand, ko še ni bil minister, priporočal, da se vpeljejo deželne oziroma državne zavarovalnice, sedaj se pa menda izdeluje za državni zbor predloga, s katero se vpelje prisilno zavarovanje, ali ob enem se pa pusti vsakem na prosto voljo, naj se zavaruje, kjer koli hoče. Jedino v slučajih, kadar bi se sam ne zavaroval, bode ga zavarovalo okrajno glavarstvo, ne da bi njega kaj vprašalo. V vsaki deželi misli se vlada dogovoriti s kako zavarovalnico, da bode prevzemala taka zavarovanja. Zavarovalnice za prisilna zavarovanja bodo organizovane po načelu vzajemnosti. Pri taci zavarovalnicah se odškodnina ne bode odmerila le po škodi, katero je napravil požar, temveč sploh tudi potem, koliko zavarovalnica plačati more. Če bode več požarov, se bodo morale premije povišati ali pa odškodnine zmanjšati, ali pa oboje, ker bodo vsi zavarovani drug za drugega jamčili.

Načelo vzajemnosti samo na sebi še ni nič slabega in mnoge zavarovalnice na tem načelu dobro poslujejo. Za zavarovance je še to dobro, da dobiček pride njim v prid, ali bi vsaj priti imel. Pri prisilnem zavarovanju bode pa vendar to načelo imelo slabe posledice.

Sedaj mnogo poslopij proti ognju ni zavarovanih. Nekateri se ne zavarujejo, ker so poslopja tako zidana, da je nevarnost za ogenj silno majhna in torej zanje zavarovanje nima pravega pomena. Drugi se ne zavarujejo, ker so njih poslopja taka, da jih nobena zavarovalnica ne prevzame, ali vsaj zahteva neprimerno visoke premije. Nadalje so pa tudi gospodarji, ki se iz malomarnosti ne zavarujejo, ali si pa upajo drugače pomagati. Samo na sebi zavarovanje ni tako neobhodno potrebno, kakor se rado trdi. Večina gospodarjev bi bila na boljem, ko bi denar, ki ga dajo zavarovalnicam, nalagali v hranilnico in bi navadno ob požaru imeli že nabrani večji kupček, kakor bi ga jim plačala katera koli si bodi zavarovalnica. Seveda ta način zavarovanja ima svoje slabe strani. Semtertja bi se le primerilo, da bi kdo pogorel, predno je

kaj prištedil; potem je pa pomisliti, da bi se taka vlaganja večkrat rada opustila, posebno, kadar je trda za denar, ali pa bi se v kaki denarni stiski v ta namen naloženi donesek porabil v druge namene. To samozavarovanje je tedaj praktično težko izvedljivo. Navadno je samo pri nekaterih velikih posestnikih. Tako knez Schwarzenberg nima posestev zavarovanih. Seveda, ko bi ljudje se res strogo držali svojega sklepa, bilo bi tako zavarovanje najboljšo, ker bi jim ostal denar, ki sedaj gre za upravne stroške zavarovalnic, ki so večkrat jako veliki.

Če se vpelje prisilno zavarovanje, bode moral vsak zavarovati svoja poslopja. Župani bodo morali poročati okrajnim glavarstvom, kateri predmeti se v njih občinah morajo zavarovati, koliko so približno vredni in za koliko so zavarovani. Če niso zavarovani ali če so premalo zavarovani, bode jih zavarovalo okrajno glavarstvo pri prisilni zavarovalnici.

Tista poslopja, ki sedaj niso zavarovana, ker ni nobene ali le majhna nevarnost proti ognju, bodo vzele rade zasebne zavarovalnice v zavarovanje za majhne premije, vsaj bodo tako imele še le dobiček. Pri prisilni zavarovalnici se bode pač le redko katero tako poslopje zavarovalo, pa še tisto za malo časa, ker bodo pri njej premije velike in odškodnine malo negotove, kakor bode kmalu videli.

Pri tej zavarovalnici se bodo zavarovale pred vsem tista poslopja, katera so tako nevarna proti ognju, da jih zasebne zavarovalnice prevzeti ne marajo. Naravno je, da bode veliko požarov pri taki zavarovalnici in morala bode nastaviti velike premije in še pri vsem tem ne bode v nekaterih letih mogla izplačati popolne odškodnine. Prisilne zavarovalnice se bodo izogibali gospodarji, ki imajo boljša poslopja, naj bode že v zasebnih rokah, ali pa naj bode deželna.

Pa še nekaj drugega se bode pokazalo. Ko bode vsakdo dolžen se zavarovati in bode pri prisilni zavarovalnici zavarovanje drago, bode druge zavarovalnice tudi povišale premije, videč, da so ljudje prisiljeni se zavarovati. Ljudje se bodo pri zasebnih zavarovalnicah rajše tudi za visoke premije zavarovali, nego pri prisilni, ker bodo nekoliko gotovejši, da se jim nepričakovano premija ne zviša, kar se bode pri prisilni zavarovalnici v neugodnih letih često zgodilo. Sedaj zasebne zavarovalnice ne smejo nastavljeni previsocih premij, ker sicer zavarovancev ne dobe, potem bode drugače. Posebno je pa nevarno, če se zasebne zavarovalnice dogovore mej seboj, da ne bodo ceno jemale zavarovanj, katera jim tako ne odidejo. V današnjih časih so navadne različne zveze podjetnikov in trgovcev, ki ponižujejo ali povišujejo cene kacega blaga. Zakaj se bi kaj tacega pri zavarovalnicah ne zgodilo. Tako utegne zginiti vsa dobrota zavarovanja, in postati nadloga za prebivalstvo.

Prisilno zavarovanje bode pri taci razmerah le zavarovalnicam v korist. Če se hoče ljudstvu koristiti s prisilnim zavarovanjem, naj se vpeljejo deželne ali državne zavarovalnice, pri katerih bode vsakdo dolžen svoja po-

slojja zavarovati, zasebne zavarovalnice naj se pa odpravijo. Slab vpliv tistih poslopij, katerih sedaj druge zavarovalnice prevzeti nočejo, se bode pri prisilni zavarovalnici ponižal samo, ako bode pri njej zavarovanih mnogo drugih poslopij. Seveda zasebne zavarovalnice se bodo upirale podržavljenju ali podeželjenju zavarovalnic, ali kjer gre za občne koristi, se na zasebne ni preveč ozirati. To se je nam zdelo potrebno omeniti, ker stvar pride kmalu v državnem zboru v razgovor.

Kmetijske raznoterosti.

Bolezen na gobci in parkljih se na Ogorskem vedno bolj širi. Ker je bolezen tudi v komitatih ob štajarski meji, je namestništvo v Gradci že prepovedalo privažanje goveje živine, ovac, koz in prašičev z Ogorskega.

Razstava sadja in sadnega mošta bode v Gradci od 29. septembra do 2. oktobra. Priredi jo sadjarejsko društvo in se bode vršila brez vsacih slavnostij. — Od 29. dne t. m. do 1. oktobra je pa tudi razstava sadja v Frajhajnu, na kateri bode razstavljeno poleg družega sadja tudi raznovrstno grozdje.

Jako odlikovan čebelar. Na čebelarski razstavi na Dunaji je čebelar Miha Ambrožič iz Mojstrane odlikovan v petih odsekih. Vseh odsekov na razstavi je bilo namreč šest. Dobil je 3 srebrne svetinje, jedno bronasto svetinjo in priznalni diplom.

Poučni in zabavni del.

Družbe sv. Cirila in Metoda redna IX. velika skupščina

dne 7. avgusta 1894. l. v Novem Mestu.

(Dalje.)

Vodstvene seje.

2. Pri VIII. skupščini v Sežani bil je v družbino vodstvo vsled odstopa odbornika dr. Tavčarja, kateri radi premnogih drugih opravil izvolitve ni hotel več prevzeti, soglasno poklican deželni arhivar kurat Ant. Koblar. A odbornik dr. Tavčar je družbi v daljnjo razpolago ponudil svoje sile prav tako, kot je doslej v pravoslovnih zadevah — to storil brezplačno. Vsled preselitve odbornika Antona Žlogar-ja iz Ljubljane v Kranjsko Goro koncem aprila meseca spremenilo se je le nekoliko vodstveno poslovanje. Glavno tajništvo je za zdaj še ostalo v prejšnjih rokah, le tekoče upravne zadeve izročile so se mestnemu učitelju Alojziju Kecelju. Zbog te okoliščine se je pomnožil trud osobito našemu neumornemu prvomestniku, ki paznim očesom motri vse društveno gibanje. Iz teh razmer je tudi umevno, da se tu i tam vsaki želji ali vsakemu dopisu ni moglo takoj ustreči — osobito ne, če ni bil pravočasno doposlan. V obče naj blagovolé uvaževati slavna podružnična načelništva kakor tudi posamni rodoljubi, da družbino vodstvo do danes še nima svoje stalne pisarne, nego posamni

upravitelji rešujejo družbine zadeve tedaj, ko jim to dopušča stanovski poklic. Ta način družbinega poslovanja se je pridržal že vseh preteklih 9 let, da se je prihranilo več troškov ter vsota mogla rabiti za društvene namene.

Družbino vodstvo je reševalo dospele vloge deloma upravnim putem, deloma v svojih sejah, katerih je bilo v zadnji upravni dobi osem, in sicer: prva te upravne dobe ali LXX. dne 30. avgusta 1893., v kateri se je vodstvo v zmislu § 18 glavnih pravil konstituiralo kakor prejšnja leta, ter so vsi dosedanji upravitelji sprejeli zopet drage volje svoje posle. LXXI. dné 28. septembra, LXXII. dné 8. novembra, LXXIII. dné 20. decembra 1893. l., LXXIV. dné 7. februarija, LXXV. dné 18. aprila, LXXVI. dné 14. junija in LXXVII. dné 13. julija 1894. O čemur se je razpravljalo v teh vodstvenih sejah, razvidno bo vsaj deloma iz poznejših podatkov.

O podružnicah.

3. Kakor veste, čč. skupščinarji, so naši družbi življenska moč njene podružnice. Lani 123 izkazanim prirastlo je v glavnem imeniku še osem novih in sicer: tek. št. 124. Moška podružnica za Rožák in okolico 125. Ženska podružnica v Prvačini. 126. Podružnica za Velikovec in okolico. 127. Moška podružnica za Sežano in okolico, kot najlepši spomin na ondotno lansko skupščino. 128. Ženska podružnica v Krškem. 129. Ženska podružnica v Kobaridu. 130. Ženska podružnica v Škofji Loki. 131. Ženska podružnica za Škofjo Ves pri Celju.

Poskočilo je tudi število pokroviteljev, prideljenih raznim podružnicam, — navadno v bližini svojega bivališča. Tek. šte. 116. „Društvo učiteljev in šolskih prijateljev“ za okraj Kamenik. 117. Ženska podružnica v Trstu št. I. 118. Občina Sežana na Krasu. 119. Fran Stepančič, veleposestnik v Temnici. 120. Pevsko društvo „Adrija“ v Barkovljah pri Trstu. 121. Ženska podružnica v Sežani. 122. † Hinko Kavčič v Razdrtem, posestnik in deželni poslanec, v hvaležni spomin njegove trudoljubivosti poslali po njega smrti njegovi čestilci. 123. † Prelat Andrej Alijančič v Celovcu poslal po prijatelju naše družbe še pred svojo smrtjo drž. obveznico s kuponom za 100 gld. 124. Št. Jakobsko-trnovska ženska podružnica št. IV. po zastopnici gdč. Ivanki Praprotnik-ovi. 125. Litijske Slovenke po zastopnici gospej Josipini Koblarjevi. 126. Župnija v Rojanu pri Trstu. 127. Vipavska Čitalnica. 128. Ženska podružnica v Trstu št. II. po zastopnici Milki Mankoč-evi. 129. Št. Vid pri Zatičini. 130 in 131. Mariborska posojilnica št. II. in III. 132. Posojilnica v Radovljici. 133. Ženska podružnica v Prvačini. 134. Moška podružnica za Sežano in okolico. 135. Litijske in Šmartinske Slovenke št. V. 136. Feliks Ferik, zdr. in veleposestnik v Mariboru. 137. Ženska podružnica za Krško in okolico. 138. Jos. Rode, posestnik v Kameniku. 139. Občina Draga. 140. Podružnica v Šiški.